GEORGIUS BÁNFI de LOSONCZ,

Tranſil. & Partium Reg. Hung. eidem annexarum GUBERNATOR,

Comitatuum Coloſienſis & Dobocenſis COMES, Civitatis Claudiopolitanæ CAPITANEUS, ubique SUPREMUS.

Spectabilibus, Magnificis, Generoſis, Egregiis Nobilibus & Agilibus, Prudentibus item, ac Circumſpectis, Providis item, & Ignobilibus, univerſis denique, cujuscunque gradûs, honoris & qualitatis & eminentiæ hominibus, Sacræ Cæſareæ Regiæque Majeſtatis Domini Domini noſtri Clementisſimi in Tranſilvania Incolis fidelibus, Dominis reſpectivè & Fratribus obſervandis, Amicis & Vicinis denique Benevolis. Salutem & Divinam protectionem & Cæſareæ Regiæq; gratiæ incrementum, ac noſtrorum & adjunctorum nobis Dominorum Conſiliariorum Fratrum noſtrorum chariſſimorum erga quosvis Benevolentiam.

JUthat Kegyelmeteknek és minden alatsonyabb Rendeknek-is eßébe, hogy a' felsö Eßtendökben-is, a' néhai Mélt. *Gróff Veterani* General Uram, a' mi Kegyelmes Cſáßárunk és Koronás Királyunk ö Felſégeez Hazában lévö akkori Generalis *Commendánsával* ö Kegyelmével, egyezö akaratból vigyázni akarván enneka' Hazának mind külsö, mind belsö bekeſségére és tsendeſségére, botsátottunk vólt ki bizonyos arra czélozó *Patens Mandatumot*, mellyet azon jó végre moſt újobban, a' moſtani Generál Gróff RABUTIN Urammal megegyezvén, meghirdetni ßükſégesnek itéltük.

I. A' mi Gyözhetetlen Cſáßár és Koronás Király Kēls Urunk ö Felſégéhez *Homagium*unkkal erösittetett kötelesſégünk mit kivánnyon, azt ki-ki tudgya; mellyet a' Napkeleti hatalomnak erejével és alkalmatoſſágával mint igyekezzen megtántorítani a' *Tököliana factio*, bizonyittyák ſokßor már *practizáltt* munkái, a' minémüek vóltak a' felsö Eßtendökben e' Hazába beküldött *Patensei*, és hir hintegetö *Emiſſariusi* által-való hitegetései. Hogyha azért azont (a' mint hogy gondolható :) ez idén-is elköveti, tartozó kötelesſégek-ßerint minden Rendek tartozzanak az ollyan dolgot, és ha *Patens* akad a' kezekbe, azt-is mindjárt a' Szék vagy Vármegye Tißteinek, avagy a' mellyik Tanáts Urat közelebb érik, annak megjelenteni és kezébe vinni, az ollyant hordozókat, és hamis *lármázó* híreket hintegetöket megfogni, és haſonlóképen kézbe vinni; mert valaki az illyen ßinü dolgokat eltitkollya vagy elmúlattya, és így akarmi formán az ellenkezö *factió*val magát *complexé* teßi, *in Notam perpetuæ infidelitatis incurr*ál minden bizonnyal.

II. Távoztaſſa-el minden Ember a' hamis hírek költesét, *lárma* tsinálást; hanem Iſtennek ö Felségének kegyelmes óltalmába bízván, köveſſe ki-ki Tißti 's hivatallya ßerint-való munkáját. Hogyha pedig mi veßedelem közelítene, arról annak idejében tölünk túdósittatván, ki Városokba, Kaſtélyokba, ki Hegyek és Havasok erös helyeibe vonnya-el marháját és gyenge Tselédgyét: és ha az Ellenség ugyan kiütne (kit Iſten távoztaſſon:) maga a' Férjfiúi Rend, ki-ki tehetségéhez és a' Helynek, a' hol léßen, alkalmatoſságához-képeſt igyekezze édes Hazánkat óltalmazni, és az Ellenſéget ölni, vágni; Meghódolásról pedig ſenki ſe gondolkozzék; mert valaki hódolni ßokott, és azon alkalmatoſſággal az Ellenſéget éleszni kezdi, az ö Felsége közöttünk lévö ßép Hadát mindjárt Ellenſégének tarttsa, mert mi az ollyanokat Ellenſégünknek tarttyuk; És valamelly Városokból vagy Kaſtélyokból a' hódolásés gazdálkodás léßen, annak Tißtei, Elöljárói, halállal, fegyverrel büntettetnek-meg bizonyosan.

III. A' Hazának belsö tsendeſségét háborító Tolvajok kergetésében-is, az ellébbeni módot minden rendbéli Emberek tartsák-meg, minden Faluſi Birák, minden héten mind a' magok Faluját ki-ki czirkállyák-meg, mind az Határokat járják-meg, és valahol mit ſejtenek, mindjárt a' közelebb-való Szolga-Biráknak, vagy Tißteknek, Uraknak, vagy Fö-Embereknek, és a' ßomßéd Faluknak-is tegyenek hírt, és mindjárt felkelvén Falukról Falukra a' hírt folytatván, kergeſsék; a' marha Páßtorok-is haſonlóképen tartozzanak hírt adni a' Faluſi Biráknak, ha mit eßekbe veßnek: mert akar ök, akar a' Birák vétsenek ez ellen, de fel-karóztatnak miatta.

IV. Hazánk tsendeſségét a' *Paſſus*ok örzéſe hordozván egyfelöl, és azokra való vigyáztatás, Generálisi tißti ßerint BETHLEN GERGELY Uramat illetvén, minden rendek az ö Kegyelme az iránt-való *Diſpoſitió*jának úgy engedelmeskedgyenek, hogyha ki miatt abban fogyatkozás esik, az életével játßik.

Továbbá ßük[illegible] jobb alkalmaztatására nézve, a' Méltóságos Gróff RABUTIN General Uram deák *Patensét* magyarúl ki-botsáttatni; Melly így következik:

MIvel ebben az Erdély Orßágban a' Vitézlö Rend ßámára való eggyetmáſsnak és ßükségeſſeknek mind behozattatásokban, mind kivitettetélekben, úgy az ide és tova ez Orßágban járó Vitézek iránt roß ßokásba vött, és felettebb 's rend-kivül eddig gyakoroltatott, és ottan ottan erößakoſon-is lött a' Vectura; *és azért ez Orßágnak Statusi, és Rendei, azon rendkivül-való dolgokról gyakran panaßolkodván, terhes és elviſelhetetlen nehézségeket, és azokból rövid-nap közelitö, és következö ßegény Köſségnek utólsó romlását világoſan megmútatták. Azért a' Cſáßári és Királyi Felségtöl az Erdélyi Városoknak és Faluknak, és egyßóval minden Nemes és Nemtelen lakoſoknak, az ö Felsége erös óltalma alatt-való bátorságára és nyugodalmára, ez iránt igen erös* Decretum *ßármazott, hogy tudnillik: a' Hadviselö Tißtek közzül egy-is, akar* Commiſſariatus, Colonellus, Kapitány, Markotány, Élés-Meſter, *vagy Seregbéli* Vitéz, *akar* Lovas, *akar* Gyalog, *minden külömböztetés és kifogás-nélkül ſemmi ßin é nevezet alatt, mellyel tselekedetit fedezgetné, jövendöbéli ßámadás, és következendö kemény büntetés alatt, ſemmi élést, kenyeret, húst, bort, ßénát, zabot, és egyéb ezekhez haſonlókat; Szenkivül ſem akkor, mikor a' Vitézek ruházattyokat, fegyvereket, és egyéb ßükségekre való Fókat kivißnek, és béhoznak, ſem pedig az Orßágban alá és feljáró Vitéz, tsak egy Poſta lovat-is vagy Marhát, egy átallyában a' kerített és Mezö-városokban, Falukban, akarmi helyeken is fizetés-nélkül, annál inkább maga ßabadságából ne vebeſſen, avagy erövel ne húzhaſſon: hanemha kiváltképen való tekintetre, felettébb-való ßükséges dologban* Én *tölem világosan annak adását parantsoló* Paſſus *adattatik nékie. Ha kik pedig ßükségtöl viſeltetvén kénßeríttetnek lovat, vagy ökröt fogni, minden lótól egy napi-járó földig* hatvan pénzt, *a' ßekérért* tizenöt pénzt *fizetni tartoznak, melly egynapi útozáson két vagy leg-fellyebb három mülföld értetik; a' ßegödött lovat vagy ökröt pedig tovább ne vigyék. Ha hol pedig történik az illyen Poſtálkodásban, és ßállitásban, vagy ökörnek, vagy lónak halála, annak az árrát vagy betsü által, vagy a' megkárosittatottnak, megvilágoſodván miben állott, megfizetni el-ne múlaſſák; illyen értelemmel mindazonáltal, hogyha az megbizonyoſodik, hogy az illyen ló vagy marha, a' miatt az erös hajtás miatt hal-meg. A' ßálló helyeken pedig az útban, avagy a' Téli* Quártélyokban, *akar* Companiánként, *vagy tsoportonként megßállván, ha kik valami károkat, vagy akarmi húzáſokat-vonáſokat teßnek, ſemmiképen azokról* Atteſtatiókat *a' helybéli Lakoſoktól ne vegyenek, a' minthogy ez* Edictum *által mindeneknek tudtokra légyen, hogy a' Gazdáktól, Falukról, Városoktól, akarmi útan módon vétettek légyen az ollyan* Atteſtatiók; *de ha orßám a' Város, Falu, vagy Gazda az ellen az* Atteſtatio *ellen panaßt téßen, hogy nem ßabad akarattya ßerint adta, az ollyan* Atteſtatio *a' Lakosok panaßa ellen ſemmit nem haßnál a'* Generalis Computusban, *és ſe az ö Felsége, ſe az Erdélyi* Commiſſariátus *ne* acceptállya; *Söt a' Vitézek a' Lakoſoknak mindenféle költségekröl jó-lélek ßerint tartoznak* Quietántiát *adni az Erdélyi* Commiſſariusoknak [...]. *Ha kik pedig erövel vagy egyéb útakon módokon efféle és egyéb tereh viſelkéſſel, ſattzoltatáſſal, húzáſokkal-vonáſokkal a' Nemeſeket, Paraßt lakoſokat terhelik, és e' jelenvaló Végezésünket által-hágják, azokra a' harangokat félen vervén, és Varoſiak 's Paraßt lakoſok-is öſzve gyülekezvén fogják-meg öket, és a' büntetésre vigyék-bé a'* Generalatus*hoz. A' Vitézektöl tött kárt pedig, hogy ha a' Károsok azt megtudgyák mondani, hogy mellyik* Regiment Companiá*jából, vagy mellyik* Quartélyban *való tselekedte, ha a' Német Tißtek azokkal a' kártévökkel megfizettetni elmúlattyák, tehát maga, a'* ſatisfactió*t nem tétetö Tißt vagy* Regiment *fizeti-meg. És hogy ez jobban mennyen véghez, egyátallyában parantsolom és rendelem, hogy ſem Lovas, ſem Gyalog, tsak egy Vitéz ſe mennyen ſohová-is a' Tißti* Paſſusa *nélkül. a'* Paſſus*ban pedig légyen-meg, mind a' Vitéz neve, mind pedig az, hogy mellyik* Regiment*böl való. Hogyha pediglen tehetetlenek vólnának a' Lakosok, azon kártévöknek és vakmeröknek megfogattatáſokra, vegyék üzöbe öket, a' közelebb-való helyekben lévö, vagy ö Felsége, vagy akarmelly Vármegyék, és Székek Tißteit azokról túdosítván, kénßeritsék azon Tißteket ezen jelen-való* Edictum-*ßerint, hogy fogják-meg öket, és a' károſokkal-eggyütt hozzák* Én *hozzám. Ha pedig valamellyik Tißt meg-nem fogná, megtudván 's* nékem *hirré adván, mellyik* Regiment*béli, mellyik* Statió*béli; tudtokra légyen, hogy a' Tißtek hivatallyok mellöl esnek-el, söt egyéb hadi büntetésre-is vonattatnak. Annakfelette légyen tudtokra a' Tißtviſelöknek, kiknek* Regiment*yéböl a' Falukon imitt-amott Salvagvárdiák vannak, hogy ez Orßágbélieknek panaßok van ellenek; hogy ez Orßágbélieknek, Urak ßolgainak, úgy a' Méltóságos Ifjú* APAFI MIHALY *Uram ßolgainak-is nem engedik a' Falukon megßállani, ha ßintén pénzeken élnének-is: Minekokáért a' Salvagvárdiáknak alkalmatlanságoknak, és embertelenségeknek eltávoztatásának-okáért valójában parantsolom, a' fellyebb emlitett Személyeket meg-ne háboritsák, hanem tartsák magok határokban magokat, és az úton-járóknak illendö betsületeket adgyák-meg, ßállást ingyen adgyanak, és ha mi eledelt magoknak, 's lovoknak pénzeken venni akarnak, az adásban és vételben ne akadályoztaſsák. Efſelett a' kereskedés és kortsomállás ez Orßágnak ßabados légyen, és ſemmiben-is meg-ne bántaſsék. A'* Statiókban *és* Quártélyok*ban az ö Felsége Tißtei és Vitézi az ö ßokott* Portió*joknál egyebet ſemmit-is a' Gazdáktól, Lakoſoktól ne kivánnyanak, annál inkább erövel ne vegyenek, hanem pénzeken és illendö árron. A' Lakoſokat levelekkel vagy egyéb izenetekkel illendö fizetés nélkül ſemmiképen ne küldözzék. Hogyha az ö Felsége Vitéze valamit* prætendál *vagy Nemes ember ellen, vagy Paraßt, Városi, és akarmelly Lakos ellen, azokat megfogni, annál inkább megbüntetni az ö Felsége Vitéze 's Tißte meg-ne próbállya, ſe méréßellye; hanem azon helybéli Tißtektöl igaſságot és elégtételt az Erdélyi törvény-ßerint kivánnyon; kik ha igazat tenni nem akarnának,* Engemet *talállyanak-meg. Végezetre mind a' Vitézek, és ez Orßágbélieknek egyeſségekért valójában és keményen tiltatik, hogy a' Vitézek öket ſemmi ßitkok nemével, úgymint árúló nével-is, vagy másként boßontván ne illeſsék, ne nevezzék, hanem az eleikbe adatott Rendhez alkalmaztaſsák mindenként magokat.*

Szükségesnek itéllyük ezt-is mindeneknek tudtára adni, hogy akarmelly Vármegyének, Széknek, Városnak, Falunak Tißtei, ha az ö Felsége Tißtviſelöinek és Vitézinek valamivel kedveskedni akarnak, az nem tilalmaztatik; de úgy, hogy ki-ki a' mivel kedveskedni akar, a' magájéból tselekedgye, és ne az alatta-való Szegénységéböl; mert ha az alatta-való Szegénység afféle kedveskedésnek alkalmatoſságával terheltetni comperiáltatik, *magok akarmi rendbéli Tißtek fizetik-meg a' Szegénységnek* irremiſſibiliter.

MInd ezeket mi, Kegyelmes Urunkhoz ö Felségéhez, és édes Hazánkhoz-való kötelesſégünk ßerint *intimá*llyuk, és *Authoritate Functionis noſtræ, à Sacra Cæſarea Regiaque Majeſtate Domino Domino noſtro Clementiſſimo confirmatâ* parantsollyuk, hogy minden Vármegyék, Székek, és Városok Tißtei e' *Patens*ünket látván, Alattokvalóinak hirdeſsék-meg, és mind magok köveſsék, mind az Alsó-rendekkel követteſsék-el, és tartsák ahoz magokat. *Datum ex Oppido Torda, ex Gubernio Regio Tranſilvaniæ, die 16. Auguſti, Anno Milleſimo Sexcenteſimo Nonageſimoſexto.*

RMK I. 1486/a